

Tingtun AS
Kirkekleiva 1, 4790 Lillesand, Norway
Telefon +47 91 862 892. Fax +47 37 27 14 03
<http://www.tingtun.no>, e-post: info@tingtun.no

Høringsuttalelse

Forskrift om universell utforming av IKT-løsninger

Mikael Snaprud, 2013-02-05

Til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
Postmottak FAD <postmottak@fad.dep.no>

Dato 2013-02-05

Vi viser til brev om høringen om Forslag til forskrift om universell utforming av IKT-løsninger av 6. november og revidert høringsbrev av 11. desember og oversender hørings svar som følger.

Vår bakgrunn for svaret er hovedsaklig erfaringer fra oversettelse av WCAG 2.0 til norsk og utvikling av fri programvare for å teste nettsteder og PDF dokumenter i forhold til WCAG 2.0.¹

<http://accessibility.egovmon.no/nb/nettsidesjekk2.0/>

¹ eGovMon prosjektet ble gjennomført i samarbeid med en gruppe norske kommuner og forskningspartnere med støtte fra Verdikt programmet ved Norges Forskningsråd.

Vi ser med glede at forskriften nå er kommet på høring og forventer at en forskrift om universell utforming og IKT vil ha en avgjørende gunstig innvirkning på utforming av IKT løsninger og brukeropplevelser fremover.

1 Samsvar mellom forskriftens navn og gyldighetsområde

Forslag til forskrift dekker nettløsninger og automater. Dermed er det vesentlige grupper av IKT løsninger som forutsettes for bruk av f.eks. nettløsninger som ikke er dekket. Det kan bety at vi vil trenge supplerende forskrifter og det vil da være bedre om navnet på forskriften som nå er på høring gjenspeiler dekningsområdet, f.eks.

“Forskrift om universell utforming av automater og nettløsninger.”

Hva med andre IKT løsninger som ikke formidles via av HTTP, som f.eks. e-post, eller chat løsninger? For den totale brukbarheten er det også viktig å dekke klient programvare så som e-post klienter, nettlesere mm. Et learning management system (LMS) i en skole og alle digitale læringsressurser, vil det inkluderes? Det er ofte en forutsetning for å kunne delta i undervisningen.

2 De foreslåtte unntakene, 1.2.4 og 1.2.5

Det kan være grunn til å skille mellom ulike løsninger med tanke på andel av kostnaden. F.eks. så vil andelen av kostnaden for teksting av en TV produksjon være svært liten i forhold til teksting av et bystyremøte.

Et annet aspekt er kursmateriell som kan i mange tilfeller kunne brukes bredere med synstolkning.

3 Kriterier på level AAA som bør være enkle å oppfylle og kan gi stor virkning

2.4.8 Plassering: Det gis informasjon om hvor brukeren befinner seg innenfor et sett av websider. (Nivå AAA). Bør være enkelt å legge til som "breadcrumb" og er en stor hjelp både for automatisk klassifisering av innhold og for brukernavigasjon. Kun relevant på nettstedet over en viss størrelse.

2.4.9 Formål med lenke (bare lenke): Det finnes en mekanisme som gjør det mulig å identifisere formålet med en lenke ut fra bare selve lenketeksten. Unntaket er hvis formålet med lenken ville vært flertydig for alle brukere. (Nivå AAA)

2.4.10 Deloverskrifter: Deloverskrifter brukes til å organisere innholdet. (Nivå AAA) Merknad 1: "Overskrift" brukes i generell betydning og omfatter både titler

og andre måter å sette inn overskrifter til ulike typer innhold på. Merknad 2: Dette suksesskriteriet omfatter tekst, ikke brukergrensesnittkomponenter. Brukergrensesnittkomponenter omtales under suksesskriterium 4.1.2.

En tittel kan også kan være skjult slik at den ikke kommer i veien for seende men kan brukes for navigasjon med tastaturet.

3.1.3 Uvanlige ord: Det finnes en mekanisme som gjør det mulig å identifisere spesifikke definisjoner av ord eller uttrykk som brukes på en uvanlig eller begrenset måte, blant annet idiomer og fagspråk. (Nivå AAA)

3.1.4 Forkortelser: Det finnes en mekanisme for å identifisere den fullstendige formen eller betydningen av forkortelser. (Nivå AAA)

Dette kunne løses relativt enkelt i en CMS med å legge inn en ordliste som f.eks. gjerne kunne deles mellom flere myndigheter.

4 Generelle kommentarer

- Det ville være en forenkling om man kunne opprette et mottak for alle typer klager knyttet til universell utforming slik at en innbygger ikke vil oppleve det å sende inn en klage som en ytterligere barriere når f.eks. en nettløsning ikke virket.
- En grundig sammenlikning med forslaget til EU direktiv² vil også være relevant for å sikre samsvar. Forslaget til direktiv ble publisert etter høringen fra FAD.
- Vi forslår å initiere mer forskning, gjerne gjennom Norges Forskningsråd, på hva som virkelig oppleves som barrierer, strategier for å komme rundt dem og hvordan vi kunne etablere en mekanisme som fanger opp nye barrierer som folk opplever når ny teknologi introduseres, som kan spilles inn til utviklere og til oppdateringer av WCAG techniques.
- Trolig kommer det nå en økt etterspørsel på kompetanse på UU og IKT som relativt kjapt vil fanges opp av kurs-selskaper, skoler og universiteter. En felles pool med læremateriell som alle kunne bruke og utvikle videre kunne bidra til økt samarbeid og gjenbruk av resurser, på liknende måte som <http://uukurs.dibk.no/>.
- Det kan se ut som om universell utforming av IKT vil kunne hjemles i ulike lover så som Plan og Bygningsloven (heiser mm), Arbeidsmiljøloven, Ekomloven, eller lover som regulerer opplæring. For en vellykket og gjennomgående implementasjon av universell utforming vil det være vesentlig å sikre samordnet virkning av lovene.

2 Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the accessibility of public sector bodies' websites. European Commission, Brussels, 3.12.2012, COM(2012) 721 final.2012/0340 (COD).